

li inženirji v Šaktiju. Sodili jim niso kot posameznikom, temveč kot zastopnikom razreda, buržujskim strokovnjakom-intelektualcem. Proces je bil izpeljan javno, pri čemer so obtoženi brezpogojno priznali svojo krivdo. Obsodba za posledico ni imela le legitimizacije iskanja sovražnikov med strokovnjaki, temveč je tudi spodbudila iskanje podobnih primerov sabotiranja v vseh sferah sovjetskega življenja, zlasti v izobraževanju, znanosti in kulturi (intelektualna baza buržoazije). Obravnavani so bili kot zaviralci napredovanja znanosti, od katere je odvisno celotno napredovanje človeškega rodu. Po Fichteju si takšen človek pravi: »Nočem postati bolj razsvetljen, nočem postati bolj plemenit: Tema in sprevernje-nost je moj element. Kot človeštvo se moramo odvrniti od njihove podob-e.« (Fichte, 1984: 168–169)

Obenem je šaktinski proces postavil pod vprašaj smernice VTUZ-a, tvorca paradigme »proletarskega intelektualca«, kar je bilo zlasti razvidno v Stalinovem poročilu plenumu: »VTUZ vzgaja knjižne strokovnjake, odrezane od praktičnega izkustva produkcije.« (Fitzpatrick, 1979: 119) V nasprotju z Leninovim klasičnim pogledom na intelektualce kot vrhovne nadzornike napredovanja, s katerimi je ne glede na razredni status ali partijsko članstvo potrebno tesno sodelovati, je bil tokrat prelom brezpogojen – od tod tudi oznaka »Veliki prelom« (*velikii perelom*). Čas za analizo je potekel, zdaj je nastopil zakon diskurza univerze v njeni čisti obliki. Nenehno samodovrševanje je dobilo končno obliko ter svojo birokratsko metodo administriranja sveta. Čeravno je Veliki prelom idejno zastopal dokončno osamosvojitev od eksploatacijskega razreda buržujev, je bil premik v družbenem življenju bolj radikalen. Z vpeljavo proletarskih strokovnjakov v milje buržujskega razreda je prišlo do pretvorbe temeljnega antagonizma, ki je bil izražen samo še kot notranje protislovje (nezadostna vednost v luči dovrševanja). Vednost ni bila več strukturno ločena od ljudstva, distanca se je ponotranjila, s tem pa se je redefinirala tudi osnovna paradigma izobraževanja. Slehernik ni samo potencialno zmožen biti izobraževalec, ampak se v tem udeležtvu je že z golim delovanjem. Česar koli se posameznik loti, bo tudi zmožen opravljati, potrebni sta le prava naravnost in svobodna volja. Znotraj tega okvira je bil vsak posameznik, ki je to miselnost odklanjal, označen za zaviralca svobodnega napredovanja znanosti, Fichte pa bi jih verjetno imel za ljudomrzneže (iz te podobe človeškega dovrševanja črpa tudi pedagoška disciplina, kot jo poznamo danes).

V tem vzdušju so postale izključitve in nedostopnost višjega šolstva za »socialno tuje« otroke kot zastopnike zaviralnih sil splošno razširjen trend. V tem vzdušju so bile tudi sprejete smernice, po katerih je osred-